

ב מ ע ר כ

תכליתו של תמרון

שעה שניגשים להכנתו של תמרון — חייבים, קודם כל, להבהיר ולדעת:

מה רוצים ממנו?

התמרון — שונה הוא מתרגילים חד-צדדיים ואף שונה מהתרגילים הדו-צדדיים. היקפו ואפשרויותיו — יתכן שיהיו רחבים יותר, וכן רבים יותר שטחיה-המבחן הפלולים בו. וישנם שטחיה-מבחן, שיתכנו רק בתמרון ולא בתרגילים-סתם.

אכן, תמרון תשי"א בא לאור-העולם, ותוכנו, במגמה להעמיד במבחן את מערכת הפיקוד כולה, על כל אמצעי-השליטה והפיקוח שלה, ובמגמה להכשיר ולהתקין — כתוצאה ממבחן זה, ומלקחו — את הבסיס ללימוד: לימוד הבעיות וחקרן, לימוד-השתלמות לכלל המפקדים בצבא בשלב ההתפתחות הבא. שכן בזמני-שלום אין כל אפשרות ללמוד את סוגיות-המלחמה (ולצבור דעת-ונסיון) כשם שלומדים במלחמה. אין ברירה, איפוא, אלא לנסות וליצור תנאים, בהם יהיה המבחן למפקדים ולמערכת-הפיקוד קרוב ככל האפשר באופיו לזה הצפוי להם בעתות-מלחמה.

במה נבחנים, איפוא, מערכת-הפיקוד והמפקדים במלחמה יתכן, כי את הגורמים העיקריים, המעמידים במצבי-מלחמה בפני מבחנים המיוחדים למציאות-המלחמה בלבד — אפשר להעמיד על שנים.

1. קיים במלחמה גורם בעל חשיבות ממדרגה ראשונה, המכונה „ערפל המלחמה“ — הוא המונע מהמפקד את נדאות הידיעה, המאלץ אותו לסמוך על התמצאותו, שיקוליה, כוח שיפוטו, תקיפות החלטתו — ורק ניכחו ניתן למפקד לבחון עצמו ולהפיק לקח.

2. וכן קיים במלחמה — במידה, שעל-כל-פנים אינה יכולה להיות קיימת בתרגיל חד-צדדי, או בתרגיל שבו הכל מוכתב ומודגש מראש — הגורם המכונה „אויב“. התגלותו של גורם זה במלחמה כמה וכמה פנים לה; שכן עשוי הוא „להכביד“ על המפקד ולגרום לו „צרות“ בכמה אופנים ושטחים:

א. בעצם קיומו — ובאירת הסיכון ואי-ידיעת-ההתפתחות-מראש, בקיצור, בצורך להביאו תמיד בחשבון, על הבלתי-צפוי — אולי — שבפעולותיו אשר קיומו יוצר, ואשר רק הוא יכול ליצור.

ב. בהבלטת גורם הזמן, בכל חריפותו — דבר הקובע את הקצב הן של החלטות והן של הביצוע, ומקרבת את תחושת חיוניותו לנו הנהוגה במלחמה.

ג. בכך שהוא מכריח להעמיד במבחן גם את גמישותם של הפיקוד והגייסות (ולא רק את טיב תכנונם המוקדם, רצינות סידוריהם ותכונתם, שהם אפשריים גם בתרגיל) וכן את כושרם לתגובה קולעת בעתה, ולשידוד-מערכות ארגוני וטקטי מהיר.

ד. בהעבירו תחת שבט הבדיקה והביקורת את כל „המנגנון-המחשבתי“ של הפיקוד באשר למודיעין, לתחושת תנועות האויב ומזימותיו, להערכת המצב, להסקת מסקנות ממנו — כפי שלא יוכל להעשות הדבר, אלא במלחמה ובמסגרת מצביה ודרישותיה.

לפיכך — ועל אף ידיעת ההפרש, הקיים תמיד, בין תנאי-של-תמרון למציאות-של-מלחמה — הכרח הוא לכל צבא הרוצה בהתקדמות יכולתו, כי יתמרו; אם לא בהתמדה, הרי לפחות אחת לתקופה מסוימת, כסיכום וכמבחן לתקופת התאמנות — וכפתח וציון לתקופת-זמן חדשה.

רב-אלוף י. ידן

(מתוך דברי סיכום, בדיון להערכת תמרון-הדרום).